

Методичні рекомендації педагогам щодо роботи з обдарованими учнями.

Ступінь стомлюваності

У флегматиків, сангвініків, холериків — невелика схильність до втомлюваності, їм менше часу необхідно для відпочинку; домашні завдання вони виконують за один раз. Вони воліють займатися не в абсолютній тиші, а разом із товаришами. Вони починають працювати поступово, «розгойдуються» на початку заняття, починають із простіших завдань і переходять до складніших.

Меланхоліки втомлюють порівняно легше, їм потрібно відпочити після уроків, а при підготовці домашнього завдання — робити перерви. Вчать вони в тиші і на самоті, їм не потрібно «розгойдуватись», зазвичай вони просуваються від важчих завдань до легших.

Розумова діяльність

У сангвініків, холериків та флегматиків підготовчі, виконавчі й контрольні дії більш-менш «злиті», звідси — менша тривалість доступних спостережень підготовчих і контрольних дій. виправлення, додавання роблять переважно під час роботи. Можуть довго пам'ятати паралельно про велику кількість завдань, доручень без спеціального планування й розподілу часу. Конспективність письмової мови (стислість). Переважання усного мовлення над письмовим викладом своїх думок.

У меланхоліків довша тривалість підготовчих, виконавчих і контрольних дій. Більшість виправлень і доповнень вони вносять під час перевірки. Воліють братися за нову роботу, лише повністю завершивши попередню.

Виконання завдань, отриманих на тривалий час, заздалегідь планують, складають плани занять на День, тиждень. У письмовій мові переважають складні конструкції, воліють писати, а не говорити.

Нервові напруження

Сангвініки, холерики, флегматики у ситуації напруження думають дещо швидше, адже орієнтувальні й контрольні дії більше зливаються з виконавчими. При виконанні контрольних (олімпіадних) робіт нервові напруження поліпшує тонус розумової діяльності.

Вони краще концентрують увагу при виконанні завдань, які має оцінити вчитель, ніж при виконанні неоцінюваних.

У меланхоліків відбувається звуження обсягу розумової діяльності під впливом напруження, ще більше розмежовуються орієнтувальні, виконавчі й контрольні дії. Час виконання завдань зростає. Нервові напруження призводять до надмірного збудження, що межує з гальмуванням. Погіршується виконання завдань, що підлягають оцінці педагога. Швидше настає фаза перевантаження.

Аналізуючи досвід підготовки школярів до участі в олімпіадах, можна зробити висновок, що **запорукою досягнення високих результатів є виконання трьох обов'язкових умов психологічної підготовки:**

1. Психодіагностика індивідуально-типологічних особливостей учнів.

Метою тестування є допомога у саморозвитку особистості. Об'єктом уваги є, насамперед, психічні процеси та риси, що обумовлюють такі фактори: темперамент, тривожність, сила волі, впевненість у собі, самооцінка, вміння організувати свій день, рівень мотивації успіху й уникнення невдач, пам'ять, увага, креативність, творчі здібності, інтелект. Тобто діагностуємо лише ті психофізіологічні аспекти особистості, від яких залежать засоби й умови досягнення найбільшої продуктивності, перемоги в олімпіаді.

2. Цілеспрямований розвиток творчих здібностей учнів, що здійснюється на загальнонауковій основі, не обмежуючись конкретним навчальним предметом, профілем навчання або окремою галуззю знань. Умови розвитку творчих здібностей: створення проблемних ситуацій, здатність до оригінальності, гнучкості, точності мислення, конструктивне розв'язання завдань, здатність до аналізу, синтезу, узагальнення. Засоби та форми організації: інтерактивні методи навчання, рольові, ділові ігри; розвивальне навчання, тренінги.

3. Психологічна підготовка школярів до змагань. Дуже важливе для досягнення успіху вміння зосереджуватись, сконцентрувати зусилля на розв'язанні проблеми, психологічно налаштуватись на подолання труднощів, відповідальність, воля до перемоги. Умови розвитку волевих рис: вміння налаштуватися позитивно, визначити мету діяльності та досягти її, саморозвиток, самопрогнозування, доведення розпочатої діяльності до кінця, чітке дотримання режиму дня, наполегливість, рішучість, витримка, вміння володіти собою, своїми діями та вчинками, переживаннями та почуттями.

Яким чином ми організуємо психологічну підготовку до олімпіадних змагань?

Ось уже кілька років ми організуємо тренінги, спрямовані на оволодіння собою, розвиваємо сенситивність, спілкування, силу волі, вміння розрізняти переживання і почуття, темперамент і характер, вчимо згуртованості команди та саморозкриття кожного з учасників. Невід'ємним компонентом успіху на змаганнях є колективна воля до перемоги, підтримка, розуміння свого товариша.

Буває так, що загострене почуття відповідальності та високий рівень амбітності призводять до нервового напруження, перевтоми, емоційних зривів. Тому на таких тренінгах намагаємося створити у команді атмосферу чесного змагання, толерантного й уважного ставлення одне до одного, пошуку внутрішніх ресурсів, інтелектуального розвантаження (енергізатори, рольові ігри, робота у групах кооперативного навчання).

Отже, учнів потрібно готувати до інтелектуальних змагань не тільки з певного предмета, але й психологічно. Адже досягти високих результатів можна лише за умови психологічного налаштування на перемогу.